

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫГАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНИ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ
3 СОМДУ

КЪМР-ни ПАРЛАМЕНТИНДЕ

Культурада ишлегенлени хакъларына, студентлени ца стипендияларына къошулукъду

КЪМР-ни Парламентини кезулю жыйылууну аны башчы Бечелланы Илияс жычъуну жумушдан башлагъанды. Заместительлерин бири- Людмила Федченкону тууган кюню бла алгъышлагъанды.

Бу жолгъу жыйылууну энчили болгъанды. Парламентте ремонт иште баргъанды. Себепи ол Правительствою койонде бардырылганды. Анда уа электрон амап бла кып кетюрюнг жокъду. Ол себепден кып кетюрюлени саанан тергую ко комиссия кураарга тошучери. Ол тергудан сайлангандан сора, депутатта повестканы оюзуго кенгенди.

Законодательство, къарал курулушу эм жер-жерли самоуправленинны вопрослары жаны бла комитети председатели Руслан Абазову тилеги бла жерлени чектерин торледирюу бла байлалмы вопроса башха заманга кенюрюлгенди. КЪМР-ни прокуроруну заместители Жекеланы Аликни айтканы бла «Къабаты-Малкър Республикани Администрация право буюкълукъла

жарашдырылганын чертенди. Анда налогдан эм налогдан тышанда да тошген файданы 1,7 кер бейитрге белгиледи. Битеу къоранчаны 2009 жылда 21 миллиард сомгъа, 2010 жылда 29,3 миллиард сомгъа, 2011 жылда 26,5 миллиард сомгъа жетдирге мурат этилди. Федеральны бюджетден болмушлукъга келди жыл 11,4 миллиард сом бериле, ол воб барыо деген умут барды. Иш хакъны бек аз енеми 4330 сом болуукъду, бюджетниклени иш хакълары 15 проценте фюркиди. Министр-оюзулукъу палатаны планга бир, жер-жерли бюджеттеги да дефицитиз этерге белгиленген да айтханды.

Ол озекон бошгъандан сора, Бечелланы Илияс, Контроль-оюзулукъу палатаны планга бир къуаму даулары болгъанлар айтты, аны эсе алгъарга кереклик чертенди. Депутатта Къабаты-Малкър Республикани ючкълукълы финан

председатели Кашоби Аюхо бюджет тынгылы жарашдырылганын белгиледи. Алай аны бир дауу болгъанды. 2009 жылгъа республиканы бюджетни-оюзуго кенгенди. Аны юсондан КЪМР-ни законуну проектине 2-чи, ахар кер къаралды.

Аны себепли Азрет Бишенов документни баш керюмдюрери бла шагъарей этиу бла чекленгенди. Ол билдиргенге керге, бюджетни битеу да файдасы 18,909 миллиард сом ендемде белгиледи. Файдала неден тошерикирин айта келгенде, ол налогла да уа бу жол азарак алынырыларын чертгенди. Аны сунуату-приватизация селее баргъанды.

Къоранчлагъа ача бу жол киборек буюнорюкю. Ол иш хакъ кетюрюлени, стипендиягъа эмда бир къуаму социальны пособиелгъа ача къошулганы бла байлалды. Законопроектни тынгылы оюзген бюджет,налого, финансла жаны бла комитети

председатели Кашоби Аюхо бюджет тынгылы жарашдырылганын белгиледи. Алай аны бир дауу болгъанды. 2009 жылгъа республиканы бюджетни-оюзуго кенгенди. Аны юсондан КЪМР-ни законуну проектине 2-чи, ахар кер къаралды.

Аны себепли Азрет Бишенов документни баш керюмдюрери бла шагъарей этиу бла чекленгенди. Ол билдиргенге керге, бюджетни битеу да файдасы 18,909 миллиард сом ендемде белгиледи. Файдала неден тошерикирин айта келгенде, ол налогла да уа бу жол азарак алынырыларын чертгенди. Аны сунуату-приватизация селее баргъанды.

Къоранчлагъа ача бу жол киборек буюнорюкю. Ол иш хакъ кетюрюлени, стипендиягъа эмда бир къуаму социальны пособиелгъа ача къошулганы бла байлалды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Бюлүм

Халны тюзетирге алыкъа заман барды

2008 жылы ахырына дуняны алгъан экономика кризис кзуру Россиеде угай, жер жоаню битеу программалары кыскартырга тошунди. Бизни кымылда уа аны энчилиге неден десегиз, Россией регионларын хар бири аны кызылгынчы кесча сыйады: бирле экономика проблемалыга социальныле да къошулдоло: ишлегенлени аслам сонда азия баргъанлары, иш хакъны айта бла тельоний турганы, социальны проблемалыга кыскартырга тошунди. Барле уа, юрсурутъу, политика проблемалыга тобейдиле, сиз оюн, Ингушетия бла Дагъыстан. Алгъа не заманда да мхрахатълы саналы келген башха кавказ республика да къошуларга деген кюркюу барды, сиз оюн, Къабаты-Малкър бла Кырочай-Черкес.

КЪМР-ни окуяна аласкъ, озуп баргъан жылда анда кеслерин оппозициягъа сангъан, кериси бла уа, республиканы алгынчыгъа этген публиканы алгынчыгъа этген къуамундан къалгъан кючле тирилгенди. Республиканы шендолю властаны болгъан, чамаланы турганы жаш тлю. Артында алгъа неден жашагъанла. Алгъа ваххабитле къошулу республикада ол заманда тохмилетле жашаган, аз жери болгъан республикада алгъа ден кыйын проблемала жокъдула.

2005 жылда октябрьде 200 сауулланган Бовев администрация объектлени колгъа этерге керешенде, аны ваххабитле атаган эдиле. Алай ол заманда окуяна КЪМР-де келле ол ваххабитлени ол иште курагъанла болгъанларын, ала диния жалаңда кеслерине тапкъы излегенлерине ишекли болган эдиле. Алай къыргыз республикагъа он жылга бла сийгенлерича, ону келле ол ваххабитле Президент Арсен Каноконун (Нальчикге абыруулукъ ол

Аны бла бирге уа, дин экстремистле да ишлерин кюркюуле баргъанды. Миллициягъа уа кеслерини зорук ишлери бла алагъа жаш адмла келден-кел къошула барырына себеплик этгендиле. Властан сиймей айырылган къуамла уа ма ол шартланы кеслерине тапкъыгъа хайырлангъа керешгенди.

Арт юч жылда уа КЪМР-ни власталары борчланы ити кесгенден къуулгъанды, бюджетни дотациясын 25 проценте азайтхандыла, республикагъа уллу инвестиция келип башгъандыла. Алай халны толуюнай игилдирюу оюн, алыкъа кел керекди. «Алгынгылдан» къуралган оппозиция шендо ма аны хайырлангъа ашыгъанды. Нек дегенде анта да 3-4 жылдан алгынчыгъа аны власталары кыйтаргъа аланы оюларды ахыры да болмазлыгын ала уста биледиле. Аны ючюн деп Малкър халкыны старейшинала советин, «Балкър» организацины да къошулуу колгъа къаты алгъандыла. Ол эки жамуат биригюге ачаны Валерий Карданов, «Къабаты-Малкър» отлукъ компанияны («Роснефть» компаниялардан бири) башчысы, аны бла бирге, республика Парламентини да депутаты эм алгынчы президент Кожено еге къарындаш, къысысы, «Алгынчы» кланы севю артында бек кюрюген адамдарындан бири- кеси хуржундан береди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЖЕТИШИМ

Нальчик – Россией энциклопедиясында

Алгъарында Москвада Битурессей кермоч арада (ВВК) «2007 жылда Россией тизгинли шахары» конкурса хорганлагъа диплома бла сауысла берилгенди. Эсигизе аласкъ, Нальчик бу эришледе ючюнче жети келгенди. Къууанчы жыйылуу къа Россией Правительствою Председателин орубасары Дмитрий Козак, РФ регионны аймакынуну министрини Сергей Круглики хорганлагъа жетишген шахарланы мерлери къытхандыла.

Къабаты-Малкърдан ары Нальчикте администрациясыны башчысына къурулуш туртурган Залимгерю Хатасов баргъанды. «Республиканы ара шахарыны юсонден алай бир ариу сев зшиттениме бек къууанганма, - дегенди ол жыйылууну юсонден папар айта. - Дмитрий Козак, сев оюн, Нальчик жалаңда Ша Алл Каказны угай, битеу Россией да ижинкиди, дегенди. Ол республиканы адамларыны ички жериклерини, къонакбайлыкъларын да

генди Залимгерю Хатасов дагъыда.

Кюрис быйыл кесини он-жыллык юбилейин белгиледи. Анга хораланып «2007 жылда Россией тизгинли шахары» деген энциклопедия да жарашдырылганды. Анда Россией субъектерини конкурса хорганлагъа ара ишкерлерини Валерияна. Нальчикте да барды. Китанын бетлеринде шахарыбызны айтат жерлерини суратларын керюрге болуукъду. Келишулюкю маюнда, солун паркны голла бла жасалган жерлери, Ара мекжит, Шухлюккуну аркасы.

Эришулени мындан ары да бардырырга мурат барды. Сергей Круглики оюмуна керге, конкурс къыралы шахарларыны айналарына уллу себеплик этеди.

Людмила ФЕДЧЕНКО

Кенеш

Борчну амалы - толтур да, тынхай

Нальчикде УВД-да болгъан кенешде сев жашланы аскерге чакырыну юсонден баргъанды. Аны ишине Нальчикни администрациясыны башчысына орубасары Владимир Павленко, аскер комиссар Мухсин Собиров, УВД-ни начальгенини орубасары Хачим Унатлокос эмда шахарны участка инспекторлары къатышхандыла. Ала Саултаннан кюнчеле кулукъ этюднен алгубартхан жаш адамланы юсондерин севлеженди. Шахара уа алпайла 600-ден келдило. Мухсин Собиров Нальчикде жаш адамланы аскерге Федеральны законга, РФ-ни Президентини Указына, КЪМР-ни Президентини Указына эмда шахарны админи-

страциясыны башчысына бергине керге чакырылдыла, дегенди. Андан ары ол 1-чи октябрьден берги кюз арты чакырыу бардырылганын эсе сунганды. Аскер кендиш юк, нардык керге кулукъ этерге чакырыллыкълардан эки керге келдило. Алай аскерде кулукъ этюднен алгубартхана, келт зарамны килеуде болгъанла да тоюдилоди. Бир-бир атаана, кеслери башчы болуп, жашларны аскерде кулукъ этюдери кулукъ этюдугъа керешдило. Алай аскер комиссариатта келип, коммиссиандан этюу хар жаш адамны борчу болгъанын унутурга жарамайды.

Андан ары севзонде аскер

сыны пресс-службасы.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Семинар

Республиканы алгынчыгъа махтауу артка къайтарюу ючюн

Озган айында «Россевохотцентр» Федеральны кырал учрежденинны Къабаты-Малкърда управленинаны таматасы Станислав Блиевни башламчылыгы бла «Нартох Къабаты-Малкърда башха» эмда бир къуаму социальны пособиелгъа ача къошулганын махтауу артка къайтарюу ючюн семинар бардырылганды.

Анга къатышханы алгынчыгъа, республиканы Эл молк эм аш-азыкъ министрствосуну жерчилик эм улдукчулукъ буюмонуну начальгени Тажир Шаихачев быйыл дегенди: «Къабаты-Малкърны жеринде терлеи эл молк битими – нартох эм – фодюрюге энци эсе бурдула. Таж жар эмда куа болупла андан бай тирлик жаргъа он береди.

Ал билдирюлеге керге, быйыл 250 мин тонна мирзеюлук нартох жыйылганды, ол а, бытырыкы бла дегенлеширгенде, 28 проценте келди. Бектарны тирликчилиги орта эсен бла 40 центнер болгъанды. Бир-бир

молкледуе уа ол кюрюмдо 100 центнерге окуяна жетгенди, - деп белгилегенди Пшихачев.

Семинарда къатышхан алимле, арендаторла бизни республикада терлеи эл молк битими – нартох эм – фодюрюге жангъан къошгъа айыргъа кереклисин айтханды. Имуу бла мурдорланган жаныгъа технологияланы, шендолюго амалларын хайырлангъануу жолу бла Къабаты-Малкърны къыралда алгынчыгъа махтауу къайтаргъа кереклисин да чертенди.

Ахырында Станислав Блиеву битими фодюрюго бла кюрюрген эл молк товара чыгарыуучулары 2009 жылда хар гектардан 50 центнер нартох алынуу алжусуз жалчытыр ючюн, бар мадарлар этерге чакырылганды эм жерчилик бла байлалмы специалистле алагъа методика эм практика болушукъ этерге хазыр болгъанларын билдиргенди.

Бизни корр.

Жолоучулукъ

Кремльде алакъга тебирейдиле

Кыралны Кремльде болуукъ баш йлкъасын быйыл Къабаты-Малкърдан 40 сабий барыкчыла, 40-жыллыкъ жашчыкыла бла къызыкылдыла.

Аланы айыруу хар районда бла шахара бардырыла. Сабийлени бир жарымы къолапысы юкюрдендиле, кыалгъанлары уа турлю-турлю курсурдала, олимпиадала эм спорт эришуледе хорлагъанладыла.

Бизни республиканы келуукъ 27-чи декабрьде болуукъ байрамга чакырылгъандыла. Елкадан сора аланы сабий-музыкалы спектакльге да эптиркидиле. Делегациягъа КЪМР-ни Билим берюу эм илму министрствосуну къысыкъ билим берюу эм юкюрту буюмонуну таматасы Татьяна Касьянова башчылыкъ этеркиди.

ТАПКАСХАНАЛЫ
Аминат.

Билдирюу

Къабаты-Малкър Республикани Парламентини депутатларыны эслерине

2008 жылда 23-чю декабрьде КЪМР-ни Правительствою Юйонде Къабаты-Малкър Республикани Парламентини кезулю жыйылуу ишин андан ары бардырылганды. Ол 10 сагъатда башланарыкчыды.

КЪМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Къууанч

Устазны сыйын кергенди

Сафарбий Шагаасов Жангоразланы Лизаны грамота бла сауылайды.

17-чи декабрьде Бабуентини Культура юйонде районуну школарындан устازلара, окуучула, алимле, Нальчиктен келген къонакчыла да жыйылган эдиле. Ала ана тилден окухтан усталаны экинчи Битурессей конкурсында хорлап къайтхан Жангоразланы Лиза Хадисованы аны алгынчыларга келгендиле.

Бабуентини жыйылууну бардыргъанла залдагыла къонакчыла бла шагырейни директору Байчукъаны Нина, поэт Гуртуланы Салих, КЪМР-ни Журналисттерини

союзуну председателини орубасары Шауаланы Разиют, Эбурис райондан а Тирнаузу шахарны администрациясыны башчысы Магъмарлы Аслан, штангадан белгиле тренер Магъмарлы Махти, КЪМР-ни Парламентини депутаты Доттуланы Ахмат, районуну школарыны директорлары, усталары, Къашхатану администрациясыны башчысы Жолааны Ахмат, Бабуентини администрациясыны башчысы Мокъаланы Расул.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Багъалы шуёхла!

2009 жылны биринчи жарымына жазылуу кампания бошайырга заман аз къалгъанды. Сиз алыкъа жазылуугъа жетишпай турга эсегиз, миллет газетибизни чырмаусуз алып туруу ючюн, почтагъа ашыгыгъыз. Жангы жылда да сизни бла сау-эсен тюбеширбиз деп ушанбайсы.

«Заман» газетини редколлегиясы.

Бизни индексибиз 51532

Гитче ГЭС-лени ишлеу ахшы онгла ачады

2 бет

«Хар жаш адам кесине мурат салып, анга къажымай жетерге керекди»

3 бет

Бет жарыкылы къайтхандыла

4 бет

ЖАЗЫЛУУ - 2009

Культурада студентлени ишлегенлени хакъларына, студентлени уа стипендияларына къошулукъду

Ақыры. Алып 1-чи бетдеди.

Депутатла 2008 жылға республика бюджет къалы топтурганына оюндан Президентювоту отчуна да тынгаларга тошгенди. Азерт Бишенев билдиргенге кере, анда файдала битеу да 96,2 проценте, къоранча уа 86 проценте топтурганды. Бюджетте 534 миллион сом къоратмай къалганын билдирди, министр аны саттуларын да аныглаткъды: аханы апыр ючюн, конкурсланы бардырыну болжап сакъланмай, бир-бирле уа план кёрюдюрлерин ий тергемай, терс кёрюштеди. Кашкоби Аюков а дагында билдиргенге оюну къошанды: министрстволаны кебосонда лицеве съларында ий кесек аха къалды. Ол Правительствога жылы ахырына дерки къалганы аханы къоратмай мадарлары этерге керекисин айткъды.

Депутат Уяналаны Борис бюджетте артыкъ аханы ахыры не болугурну билдирге сюйгенди. Анга жууан бере, Андрей Ярин жылы

апынча аны ий кесекке керекисин оюну кёрюштеди. «Бек къалды, 250 миллион сом къаллыкъды да, андан 200 миллион сомну бизден келин сыйрылкъы туююндю, аны келир жылда ол не затха берилген эсе да, ол жумшага къарырга болукъду», деп аныглаткъды. Дунинны билгенге аха къаллыкъы бла байламлы бир-бир республикалы программада да жаңыдан къарырга тошгенди. КъМР-ни экономиканы айныту аны сатыу-алуу министри Мускуланы Алий эки программаны къысхартырга, бирин аха «Къоммуноложно бла чыгарырга» тошгенди, еккинчиси ючюн программаны кериге керекисин айткъды. Анга бёлнюрге белгиленип 19,9 миллион сомну уа агропромышленност комплексини айнытуга къоратмай мадарлары этерге керекисин айткъды.

Депутат Уяналаны Борис бюджетте артыкъ аханы ахыры не болугурну билдирге сюйгенди. Анга жууан бере, Андрей Ярин жылы

22-чи декабрь — Энергетикни юнолюю

Элбрус району электростельери республиканы ол бёлнюдю атын предпритиядан бириди.

Кеси жумуш этген территорияда арт жылланы ичинде ол электростельери ремонт этуу жаны бла кеп иш тамамланды эм аны хайырындамда производствоту уюштуруу, социаллыкъ жакшылыкъны турганды. Энергетиклени профессионал байрамлары аллында бизни корреспондентибиз башда айтылган предпритияны нечелыни Буйдаланы Ахматакъ туюбен, аны бла уюшкъ этгенди.

— Ахмат Магоматович, сизни энергетика молкоюгю уллудму?

— Бюгюнлюкде бизи баласыбюлда 120 трансформатор подстанцияла барды.

ененча модульни котельяна ишлеп башлаганы уа къоратмай электрочюно олуэмчи иги да азгайткан. Буга сатыда току бек кеп «ашагъанла» чекленген жууан.

Хауа бла тартылган эм кабелъ электростельери битую уюнулуклары тёрт жюз киловатттен аспайды. Битеу ол молтке тынгылы къарар ючюн, район юч — «Тырнау», «Былмай» эм «Терс-Кюб» уастаналага бёлнюрленди. Апагъа Этезеланы Асхат, Диналаны Муктар, Халаланы Рашит таматалыкъ этдиле. Андан сора да, бизде энергосбыт эм подстанцияны къаууму дегенча бёлнюрлерибиз бардыла (таматалыкълары Байуулланы Омар эм Юрий Риденгер). Ала барысы да борчларын намсылы тамамаладыла.

Сиз жумушлары толтурган объекте къаллай бир электрочюк къоратадыла?

— Жылы озган онын айны ичинде биз кесибизни электростельери бла хайырлыкълаага 90 миллион сом багысы 40 миллион киловатт-сагат электрочюк жибергенбиз. Озган жылда бу кезуле бла тенгештиргенде, ол кёборек болганды. Аспамында Минги тауну тийресиндеги объекте ючюн алада электрочюк хайырлануу ала жарым миллион киловатт-сагатха эсенди.

Арт кезуиде бизни баш хайырлануучу — «Элбрус-Теплоэнерго» ачыкъ акционер общество болуп турганды, аны шахар котельяны току артыгыракъда кеп къората эди. Тырнауда бир

юнюн, келир жылда Кёнделенди эли чыныгы алышдырылкъы бла, алай ишле Балылымда да бардырылкъыла. Ол жумушла тамамланса, бир атыч чыпын да къаллыкъ туююндю. Кёнделени администрациясы тилеги бла ара орамлы жарыты ишле бла керебеш.

Минги тауну айныкъ бурган бла байламлы къорат зонада энергомид да кенере барлыкъ болур?

— Хау, ол керек болуп турды, аны себелли бизге да айны барырга тошерики. Озган жылда «Терс-Кюб» трансформатор подстанция хайырланууга берилгенди алай кеп заман да озмагъанды.

Профессионал байрамгызын алында ишчилеригизден кимлени атларын айтыр айтырга болукъсуз?

Бирин кююп, бирин айтхан къыйныгы. Болсада бизде эрттендери бери ишлеп келген, алай бла алыбгырга салынган борчлары тамамлауа аслам улукъ къошхан адамларыбызны атларын сагъындырга болукъма.

Алыны санында электромонтёрна Этезеланы Магометни, Батитланы Муслимин, Жазаланы Магометни, Шауаланы Магометни, Талпаксанланы Огетни, Елмезланы Хасыманы, мастер Диналаны Мухтарны. Ала барысы да кесирини къуатларында намсылы урунады.

Бек жылын бёлнюрлюк подстанцияны къауумуду анда бийик усталыклары болганын специалистте иштерге керекиде. Аллайларымъа да бардыла, ала электромонтёр Константин Шевченко, Шаймурат Буроев, аны жаны бла инженер Сергей Кузнецов эм башкала. Эзел жюрюктю жаны бла операторна Шайланы Роза, Валентина Орленко, Шауаланы Фатима тутхан иштерини ахшы усталары болушларын кёрюштегендиле. Ток юлешучю бетеуни хайырлануу жаны бла инженер Антонина Науменко, баш инженер Халпаланы Юсуп эм башкала кеп махтау сөлзеге тийишдиле.

Кесибизни коллективни, республикабыздын бетеуендерликтерини профессионал байрамгызын бла жорекден алгъушайла эм ала сауукълу, насылы, ишлеринде жетишмилли болуплары тежейме.

Ушакъны ТЕМПРЛАНДЫ Анатолий бардырганды.

Халны тюзетирге алыкъа заман барды

Ақыры. Алып 1-чи бетдеди.

Былдай бир затха эс бургурды. Малъкар халкъны старейшинала совети бир заманда «тапсыз ишлери ючюн» ишлеринден кетерилген эмда малъкарлыланы акъсакълары бла бир торлю байламлылары болушлары алгъынча ишчилериде. Алыны баш борчлары — малъкар халкъны (Сталинни заманында репрессинга тошген халкъны) республиканы эм федераллыкъ властыкъ къозутууу сыйлауларын излергенди. Аладан бири уа таууларны властыкъ къулуклары бла байламлыды. Экинчиси, элпе аралы жерле бла. Аны уа организационды кетерилген бир къауумла окуна «бош сылтаула» санайдыла. Аны ючюн бир-бирле, ол санда жазыруу Тамурзаланы Далхат да, организационды чыгыш кетгендиле. Малъкар халкъны старейшинала советини иши хайырсызды, ол малъкарлыланы шарт проблемаларын тамамлаууга

бурулуп туююндю да андан, «деп жарысылды деп. Аликъарлы «опозиционер» алагъа спонсорлукъ этген Валерий Карданову «жыры жырлайдыла». Анга уа, биринчиден, депутатлы къалырга керекди. Экинчиден, а, эштада, Кюков кетгендери сора КъМР-ни президентювоту сакълануу ючюн жанын къыйнала болур. Ол заманда, керти окуна, кепле аны кандидатурасын айттып тургандыла.

Малъкар халкъны старейшинала советини къатышуу бла эки миллени кеп бир беге къозутууу къолларын келгенди. Ол быйыл сентябрда, КъМР-де Абхазияны жалындырыуу къыбыл этилгенде эмда къабартылла Канжал тауну этегинде къырым-тарар аскерлени хорлап чыкъгъанылары 300-жылдыгына атап аныла жолучулукъ къураганды анда, болганды. Кёнделен элде жашаганы алы алларын тийгандыла. Малъкарлы «опозиционерле» быллай жолучулукъга «бир

Иван РОДИОНОВ «Известия» газетни 237-чи номериндеди.

Асанланы Магомед, Прохладна району Сарский хуторуну тийресинде арагъада жер алып, малла хайып, фермер молк къураганы беш жуы болды. Ал кезуиде аны беш туулары бар эди. Бюгюнлюкде алы санларын жюзге жетиргендиле. Экиден бири сауукълу ийнекледиле.

Магомед, маллары къышдан алчымай чыгарна, биченин, силосну да жетер чакълы бир хазырлаганды. Шёндю къошда аны жашы Азамат (суратда) турды.

Суратын МАМАЙЛАНЫ Алий алганды.

Борчу амалы — толтур да тынчай

Ақыры. Алып 1-чи бетдеди.

Аны себелли арда бир торлю даулаш болмаз ючюн, уастаныйыла аскерге чакырылганы кеслерине кююл сакъланса, тоз болушгусы салынганды. «Къалдай болса да, - дегенди М. Собиров, - жаш адамла келге коммисариятка, Аладан кимине иш тозганды керекди, башхасына бизден документ алырга керек болукъду. Алайды да, аскерден алдыбурганлагъа законну алдында жууан бериге тошерики».

Владимир Павленко правнанизми сакълануу органагъа къулукълучлары бу ишге

Асырлы Магомед, Алып 1-чи бетдеди.

Москвда хорлап, атын битую къарырга айтырганды. Жангоразланы Лиза бла алай аршышуе бек алгъа барганы Марjeta Беканова сахнага чакъырылдыла. Сора аланы алгъашыларга КъМР-ни билминистри Сафарби Ишмагулов бла Черек району администрациясыны башчысы Темиржанланы Махти чыгардыла.

Ана тилпени битеросек конкурсу экинчи кере бардырылганын, алай аршышуени магъаналары бек уллу болганын, алагъа къырлыны 22 субъектинден уастанула къатышханларын билдиргенди Сафарби Хасанович. Жангоразланы Лизаны быллай жетишмилли бла бу къуанчылы жыйынуу къураганы ючюн ол Темиржанланы Махтиге ишпас этгенди. Ана тилпени айнытууга КъМР-де уллу эс бургуланын, сёзюс, бу жетишмилли битую къырлагъа да баям этенин да билдирген министр. Ызы бла уастананы, Махти Османович да Сыйлы грамота лабла саугалганды.

Черек району администрациясыны сыйлы грамоталары Жангоразланы Лиза, ала ишлеп башлаганы уа къоратмай электрочюно олуэмчи иги да азгайткан. Буга сатыда току бек кеп «ашагъанла» чекленген жууан.

Нальчикде УВД-ни пресс-субасы.

Устазын сыйын кёргендиле

агъа алтын сагат бергендиле. Шауаланы Разият бла Талпаксанланы Мариям къыйда да иги халпарны билдире тургандыла миллени къуандыларда. Бу жол да алай болду. Ала Лиза Хадисованы Россияны Жыгуучуларыны союзуна членге алгырга оную этилгенди айтдыла. Чыгарамачлыкъы иш бла кюрешген адамга уа ол уллу къуанчды. Байчакъланы Нина, Гургуланы Салих миллени атын айтдырганы тийишмууга уллу ыспас этгендиле.

Району школларыны директорлары Уяналаны Зюл, Хасан Сабанов, Къарчаланы Халимат, Людмила Абдулова, Жангоразланы Борис, Халпаланы Тахир, Ашланы Мухамид, Джульета Хартиева чынтю уста къалы ишлерге керек болганы Лиза Хадисована ачыкълаганын чертгендиле. Жашлары Руслан, Аслин, Алий да алгъашлагандыла ала.

Окуучулары уа уастанлары жазган назмууга Бююланы Алим Махам салгъан жыры айтты, аны бютун ырзаты этгендиле. Жангоразланы Лиза Этеланы Музафарланы къоюлунда да сауга алганды.

МАМАЙЛАНЫ Алий.

Льготалы налогла заран туюрмейдиле

Къырал Думо Правительствону кризисге къажуа кезуиле мадарлары кёрюстолген документлени къоууму къабыл кёргенди. Апагъа кере регионлагъа налогла азайтылганы ючюн тас болганы аханы кайтарыргы эм чыгарыкъды, къырал а предпритиягъа кредиторлени тёлере болушрукъду.

Кризисге къажуа жаңгы мадарланы Къырал Думаны Бюджет эм налогла жаны бла комитетини председатели Юрий Васильев быллай аныглаткъды:

Ала чок законпроекте бегейтиледи: Налог эм Бюджет кодексде бла къыралны 2009-2011 жыллагъа бюджетинде. Предпритиялагъа салынган налогну азыракъ этуиден тошери зараны къайтарыуу правительство тапхан амалында депутатла ыразы болгандыла. Бек дегенде налогла азыр тынгалары бла бюджетте файдала да азыракъ тошере болукъдула. Сёз ючюн, файдала салынган налогдан 400 миллиард сом анындай къалырга къоркъу барды. Гитче бизнегес налог льготала берилгенлери ючюн а дагында 13 миллиард сом тас этилликди. Амортизация премияны өлчөми өсгенге себелли алагъа дагында 100 миллиард сомну, адамла тёлеген налогларын анда жашу журтлага арха 43,6 миллиард сомну къошурлау а, бюджетте ала «недестан» 556 миллиард сомга жетиди. Регионла уа 100 миллиард сом чакълы бирге.

Ал алымай къалганы аха регион бюджетге айттарылып ючюн, файдаланы алынган налогну ставкасы

ны дагында 0,5 процентин РФ-ни субъектлерине къоргана оную этилгенди. Алай бла организацияла файдалары ючюн субъектлени бюджетлени берген налогну бек аз ставкасы 18 процентни турганды (шёндю ол 17,5 процентди). Тегреулеме бек, 2009 жылда ол регионла бюджетлерине 43,1 миллиард сом файдата тошери атерикди.

Андан сора да, Бюджет кодексге кийирилген торленине кере, автомобиль бензиниге бла дизель отукъга ахшырган субсидия бек ала, жетлерине барганы кесеклери 60 проценттен 100 процентге берген дери өсерикиде. Аны хайырында а бюджетлени субъектлени бюджетлерине 2009 жылда къошкъ халда 10 миллиард сом тошерики.

Дагында субъектлени бюджетлерине аха болушукъ этер мурада алагъа доктине бер туруп, бюджетленине карванла бла файдала тенг болупларына къошкъ халда 19,6 миллиард сом берилге оную этилгенди. Эскиргиче салабыз: 2009 жылда 1-чи январьдан файдала салынган налогну федераллыкъ бюджетте берилген ставкалары 6,5 проценттен 2,5 процентге тошерикиде.

ИЧГИ

Алкоголь хайырлы кыачан болады?

Багыу мардага аны нелпай бирин санарга боллукдуу

Миллет алкоголь ассоциацияны айтууна көрө, алкоголь сатуу-алуу жерде шындо кыйылып турган өңөмү, белгилери бу кезиндегиден эсе, 6 көрөтө келде. Ички хатагы болганы белгиледи, аны декабры ахыры жылы ичинде жалаңа бир көрө төбөгөн кочукождо. Ол кюнде сирти болгон затланы ичкүу алмалыгыбызны ким да аны-ла-ды. Келиз, ол торлю ишбише бир хайыры затчыкны окуно тоборга коршоюн.

Шампанское

Аны «жаны» фатыуала - Женги ачулунууну селипке этеди, аша келюно ачады, ашны татынуу толу өзөгөрө болушды. Чаркында көпчүлүк турган жерлери чөккөндө, жокери ишуелюно.

Чагыыр

Аны «жаны» фатыуала - кызыл стлова чагырыла жоректе хайрылыла, оксидантла кыажу коршоерде, чагыртайуу блескери актырыланда, кыарысуздукта кыулугурга болушадя, адамны халын итлендериде адимтеги тирлик бериде. Стлова чагырыланы аш орунлары, чегилери аургананга да ичере жарайды. Татылгызы болмаган чагыр сусунаны бек ичкесиди. Портвейн баша вермута ашдан келлери кыачан адамга бек болушадя, аш орунда сокуу көбөлүгө себептик этиде.

Ана «кыажу» фатыуала

Ана «кыажу» фатыуала - ак чагырыланы кыуууларында, биорекерине ташлары (нефрит, цистит эм агага иш аурлу) блеск кыйналган саусуланды ичере жарамды. Аллай чагыры протитати (кыуу аурлу) болганда да ичере керек тойлойдю.

Ана «кыажу» фатыуала

Ана «кыажу» фатыуала - ак чагырыланы кыууларында, биорекерине ташлары (нефрит, цистит эм агага иш аурлу) блеск кыйналган саусуланды ичере жарамды. Аллай чагыры протитати (кыуу аурлу) болганда да ичере керек тойлойдю.

Аракты

Аны «жаны» фатыуала - чибиден этилген аракты сууук тийип аургананга, жетел этенлеге да ашы болушды. Аз өлөмдө ичсеги, ол баш ауруну кетерди (көп ичсе уа - ол ауруну чыгаралды). Аны оздурмагыз, чибжи аракыны 20-30 граммы эрттен сайын ичип турсагыз, кыангыз да холестерин азайды.

Ана «кыажу» фатыуала

Ана «кыажу» фатыуала - ак чагырыланы кыууларында, биорекерине ташлары (нефрит, цистит эм агага иш аурлу) блеск кыйналган саусуланды ичере жарамды. Аллай чагыры протитати (кыуу аурлу) болганда да ичере керек тойлойдю.

Ана «кыажу» шартла

Ана «кыажу» шартла - диабетиктеге, өтлоринде ташлары болганда да ичере жарамды. Шартла: ички не кыадартте жарашдырылган эсе, анда болгон хайырлы вешестова аллай бир келюидю.

«Куржак законну» кезинде конькы бек белгиле маркасы америкалык рынокта, аптеклада бек керекли дарманча сатыла эди.

«Труд» газетден.

Пресс-конференция

Бет жарыккылы кыайтхандыла

Бу кюнде Москвада кателени араларында бел бауладан тутуп тутушудан дуниняны биринчи чемпионаты бардырылганды. Анга жайырма алты кыаралдан жоз бая жетмише жуук спорчу кыатышандыла. Анда команда эсепде Россия алчы жерге чыктыганды. Онеки аурулдук тогуз биринчи жерни бизни спортчуларыбыз алгыланды. Ападан алтаулан Кыбарты-Малквард болг кыларын чертирге тийишлиди. Бу кюнде чемпионла эм аланы тренерлери КМР-ни Спортну эм туризмин министрствосунда пресс-конференция бардыргандыла.

Солдан онгыга: Уйбашланы Мартин, Алим Бижов, Мурзабек Мисостов, Артур Боготов, Антимер Карданов.

Эришуилеге хазырлануу кылай баргыаны юсунден журналистлеге Россияны жыйымдык командасыны тренерлеринден бири Га-жонаны Юрий айтыанды. Аны билдиргенне көрө, КМР-ни Спортну эм туризмин министрствосунда, КМР-ни Спорт тутушудан федерациясы болушмасала, жашла, Подопсы шахарга сюрборла баралмай, чемпионатха да кыатышмай кыалык эдиле. Сюрборда окуяны бизни команда кесин ачы жаны бая көрготтөндү.

Чемпионатха сайлуу эришуле жаз башында бая юз артына жуук заманда бардырылганы себепти жашла босгон да эттенди, алты-сегиз килограмм да кыошанды. Аны себепти кесин аурдукларына келир

ючюн, кыаты коршоюрге керек болганды, - дегенди Га-жон улу.

Эришуледе бел бауладан тутуп тутушун эркин торлюсюнден Артур Боготов, Мокьшаны Шамиль, Мурзабек Мисостов, классикалы торлюсюнден а Уйбашланы Мартин, Алим Бижов, Антимер Карданов биринчи жерлени алгыланды. Юрийни айтына көрө, ала булай бийик даражалы эришуиле биринчи көрө кыатышанлыккыра, абызырамагандыла.

Мокьшалы Шамили жигитлиги, аны кесине базынылуулугун а жайылыгыга кыатышан тренере барысы да черттенди. Аны онг

кыолууну буунундан энишгеси болмаганы ючюн эришуилеге кыатышгырга эркинлик берилери да баям туюлю эди. Алай ол таулу жаша, жетимишли тутушуп, чырмай майдал алгырга алымлуук эттегенди. Шамили жигитлиги, аны кесине базынылуулугун а жайылыгыга кыатышан тренере барысы да черттенди. Аны онг

оюдо. Биюглокде Черек районда ол кент жайылды. Заныколаны Азрет, Чочайланы Эндар, Олег Тхагалего, Замир Голлачев эм Га-жонаны Юрий аны анытыгы улуу э бурдыла.

Терк районда Хасанбий Хасанов, Анзор Хачимахов хазыраган спортчула да торлю-торлю эришуиледе жетишмиле болдурадыла.

Лескен райондан Валерий Бижов Кыбарты-Малкварны, Шимал Кавказы да көп көрө чемпионду. Аны жашы Алим атасыны жолу бая барды.

ОСМАНЛАНЫ АШАТ. Суратны автор алганды.

ФУТБОЛ

Кыаты кореш

Бу кюнде Кыбарты-Малквар кырал университетини улуу спорт залында фамулуу футболу, СССР-ни, РФСФР-ни да чемпиону, спортну устасы Александр Алшевни хурметине аталып, сабийлени араларында гиче футболдан төрели республикалы турнир өтгөндү. Аны Алшев атлы футбол школ бая КМР-ни Спорт бая туризмин министрствосу бардыргандыла.

Турнирге республиканы районларында бая шахарларында команда кыатышандыла. Ана, эки кыуумга бөлүноп, төгөрөк системагы бек ойнагандыла. Биринчи эм экинчи жер

леге тийишли болганла а финалда хорлам ючюн эришгенди.

Ючюнчө жер ючюн матчы да бахсанчыла бая нальчикчиле төбөгенди. Ара шахары команда кыарысуз ойнаганды. Майскиини бая Урванны жаш футболчулары берилген заманыны 1:1 эсеп бая бошгандыла. Пенальтиени урганда уа, урван кыючлорек болгандыла.

Алчы командада кубокка, дипломла бая саугалангандыла. Ойнауучула уа грамоталагы эм эоде кыларучу саугалагыга тийишли болгандыла.

Бизни корр.

«Заман» газетте жазылыгыра унутмагыз.

ЭНИНЕ: 1. Битим өзөкден ишөнгөн музыка инструменти. 5. Тонауу. 8. Ач кыаран тарайды. 9. Билдим, билдим...

эген. 33. Аллахча ийнанмаган. ЕРЕСИНЕ: 1. Аны тирлиги сорюлгөнгө көрө болды. 2. Анда бол, мында бол жөтөп, юйө бол. 3. Ёлжон асырау кыатышты. 11. Туяк темир. 12. Тишируу ат. 14. Назар эткен ападан ападыла. 16. Бир стопдан башка стопла жиберилен сый. 18. Кыйноу таягы. 19. Сюдлюккө башын куттарыгы коршоен. 20. Хилпачыны алпайдан тобо болуучу. 22. Сатау алыу этпичю майдан. 23. Сабир тобо... атын. 25. Тиртөөр. 26. Сюозолгон айлан (твор). 28. Жер дуптурчу. 30. Кызыл эюдор. 31. Ал жаны эм айрылган. 32. Бир анандан тумуган кыарышдан. Хусейн жарашдырганды.

Алгышшау

Кыар аптала жауундан кыоркыгандыла. Поплу шахарда (Полугуяны) Санта-Клаусун кий имерин кийип 14200-ге жуук адам жыйынганы эдиле. Жаны жылыгы байрамны жигилери бир жерде беллай көп санда жыйылырны битудуулар рекорду сарга болушду.

МА САНГА!

Кыар аптала барысы да, шахарда кыолагы сабийлеге сауыгаланы сатып алырга эд, биришөр өвөр бергенди. Алгадан белгиленген көрө эдиле, алай хая болула торленгендерге себепти ол жон улуу жауун жауун эди.

МА САНГА!

Кыар аптала жауундан кыоркыгандыла. Поплу шахарда (Полугуяны) Санта-Клаусун кий имерин кийип 14200-ге жуук адам жыйынганы эдиле. Жаны жылыгы байрамны жигилери бир жерде беллай көп санда жыйылырны битудуулар рекорду сарга болушду.

Тонаучу жажалга бля кыоркыга эди

Ростов областыда жашагын эр киши бир суктаны ичинде аш-азык саткан бек токенни тонаганды. Гудучу шахарны кыирында да орналган супермаркетлени сайлаганды, аладан алынуучу барысы да кетгини сакталуу туруп, кеси кылаганан а, кероха ушагы ан жажалга бля сатуучуны кыаруучу, тоштон ачаны сайыры турганды. Беш күндө 18 миң сөм кыолу болганды.

«Труд» газетден.

Жарыккы умутларын толсунла!

Колданы Наргызга буюгон 18 жыл толады. Ол жарыккы байрамы бля аны анасы Фатима, кыариндасы Хаким, эгечи Азиза, амасы Эра, келини Жаннет, негерлери, жуууктары алгышылдыла, дуняда болгон ашылыккылары анга текейдиле. Наргыз, ахшы, жарыккы умутларын толсунла. Жашауунг кесини сыйгечна кыралсын. Са-гна арга алгышылда этгенлени кыууандыра көп жылланы жаша!

ЖАШАУ ХАЛЛА

КЮЗ жийилди, жийилди кю. Биреуню ишлуну өтгөндү, мудах макым ийгендип дуняны. Жайда жаш-жашил чапыркалы, элди саргалып, терекелден өзюлөдиле, сора, бир такырайкы кыуада чайылып, бир бирини азындан жерге кылапандыла. Сууук жел ачы сызырды. Бу кюз Ариуажаны жаны да кыарысуз, саргалган чапыркалыгы ушак, кылартайы турды. Чымак ариу насыбы кыларкыла бушугуа бурулушун ол сезамлаган эди. Кызыны ариулугына алданып, бир ариу аны юйюне келтирди. Улуу тол болган эди белгилитукмада. Келини тукму уа биринчилден тийю эди, юйю да - гиче, кыариндасылары, эгечиниле юсуне, «Кимни арбасына минсенг да, аны жырны жырла» - деп бошдан айтайдыла. «Бу юйю эзем мен, аны адамларында да, жууукларына да

Байлыккы насыпкха кыор

кыажу турмаймы, - леди кеси кесине. Алай кыайн анасы бир юн ашы тузу эттенсе деп: «Кыарашудан тууган кыарашу», - дегенде, кесин тыймай, жийилди. Жарлы анасы, эшу аше, тангыга дери отурушуну эсиме тошорду. Сабийлеге татыты зат алса, кеси тиймучю эди. Жарлы хаашалда да, анга гиче ата юйюно жо макылда көрөно эди. Бу юйю адамла бир бирлерин багылай, сөс биле эдиле. БИР жылдан жаш тапды Ариуажан. Сабийге эси бөлүноп, кыайн анасына алгычна кыулук этпалай эди. Кыайн ана уа, аны насылып келерин көрүп, кюс эди. Жашу узак командироквалдан бир-эки айюдан юч-төрт кунюне ийге келгенди, келини юсунден айтмак аманы кыламай эди. Бирде жашы: «Амма, мен бизнесим бая байлыккы кыуруда жоллада айланам. Келиниг бля жарашмай

эсенг, юйюно аш. Бу ишини кыорюю сөр өтдиргенге манга. «Юйюгели бол, бизни арбазда да бир сабий чапысы», - дегендей тыз эдинг. Ариуажан ападан ападыла келтирди юйге. Энди уа не этейим, сен ыразы болурча? - деп сорду. Амма, арбасы: «Ариуажан юйюне кыурууну мындан, жашыгычыз а бизде кыасын», - деди. Юч жыл бардыла сөдле, бири бирини айтханы төрөгө санай. Биягы ачка хорласа, Ариуажан бийигек инстанцияга чабды. Ол жашын кыолундан ыкхандырмазлыгынын биледи. «Керек болса, Москвага да, андан ары да жетерикме», - дейди. Кыайн анасы бля эри уа, сөдлөдө Ариуажан не юйю, не иши болмагынын айттып, хылыкка эттедиле. Алай законча көрө, сабийни анасындан айырып ючюн, ана не ичиги, не наркоман болурга керекди. Ариуажан

ТАУЛУПАНЫ МАДНА.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЫБАРТЫ-МАЛКВАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДАКЦИЯ:
АЛИКАЛАНЫ Владимир, АППАИЛАНЫ Музафар (баш редактору орусбасары), БЕЙПАИЛАНЫ Муталы (баш редактору орусбасары), БИТИРЛАНЫ Аманат, ТЕКУЛАНЫ Пышманжаны, рекламаны эм бидирилуени бөлүмө - 42-37-94, Хуаза, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКБУЛАНЫ Борис (жуулалы секретары).

ТЕЛЕФОНА:
Редактору пресбийим - 42-63-61. Баш редактору орусбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жуулалы секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректор - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЕРИ:
Жамаат-политика жашауу бөлүмө - 42-67-68, 42-64-02. Экономика бөлүмө - 42-66-73. Кутулар бөлүмө - 42-75-82. Социалдык политика бөлүмө - 42-66-76, 47-27-59. БИТИРЛАНЫ Аманат, ТЕКУЛАНЫ Пышманжаны, рекламаны эм бидирилуени бөлүмө - 42-37-94, Тымчаны бөлүмө - 47-31-28. Сурат алычу бөлүмө - 42-68-72. Бухгалтерия - 42-38-87. Оператор - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бля кыагык жорюгөтмөй. Кыола жамаалыга рецензия этпемдиз эм ала артка кыайткыла кыайткыла.

Газетде басмаганга материалда айтылган оюмда редакцияны оюму бля келишимге болушукта. Ала айтылган хат арат ючюн, Россия Федерацияны бармак юкөндөп Законду тийишлилик, материалды авторлары кеслери жууушадыла.

Редакция авторлалды 42-67-68, 42-64-02 (машика бля жаагыла 5-6 бет) келиш алынды.

Газет Басмагы эм адалды информатцияны эркинликке кирюшуду жаны бля Кыбарты-Малквар регион кыорудала 1994 жашада 14-чю июнда регистрация этпегенди.

Регистрация номер - Н-0066. Индекс - 51532

Газетти басмагы КМР-ни Кутулар эм информация коммуналдык министрствосуну компьютер службагы хазир эттичи.

Гезит 1905 жашада Революция атлы республиканы полпрофсоюзла басмаланганды. Нальчик шахар, Лени атлы проспект, 33

Газеттени икереке тапдыруу ючюн КМР-ни полта сыйлык федералды Управленине жууушуды. Телефонла: 42-06-51, 42-19-97

Газеттени роиннагы сатыу ючюн КМР-ни «Роспечать» акционер общество жууушуды. Телефон: 42-69-34

Номоргө графикагы көрө 19 сагытта кыоп салында. 21.00 сагытта кыоп салындагы.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИ
ЧЫГАРГАНЛА
Томмо аны Мухадди - декурный редактор, Кетчиниканы Зульфича - жуулалы секретары орунбасары, Бийчекюлканы Жаннета (4-чю бет), Ахматланы Шаохида (2-чю бет), Ашулланы Фюруза (3-чю бет), Зозоланы Лида (1-чи бет) - корректор.

360000, Нальчик шахар, Лени атлы проспект, 5

Тиражы 3850 экз. Заказ № 4209